

Debreceni Ítéltábla

Gf.IV.30.067/2025/5.

A Debreceni Ítéltábla a Gárdos Mosonyi Tomori Ügyvédi Iroda (FÉL CÍME, ügyintéző: dr. Gárdos Péter ügyvéd) által képviselt FELPERES NEVE (FELPERES CÍME) felperesnek –, a dr. Varga W. Márta ügyvéd (FÉL CÍME) által képviselt ALPERES NEVE (ALPERES CÍME, Cg..., adószám: ...) alperes ellen kártérítés megfizetése iránt indított perében az Egri Törvényszék 2024. december 19-én meghozott 4.G.20.013/2023/84. számú ítélete ellen az alperes 85. sorszámú fellebbezése alapján indult másodfokú eljárásban a 2025. április 9-én megtartott nyilvános fellebbezési tárgyaláson meghozta és kihirdette a következő

í t é l e t e t:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja. Az alperes marasztalásának tőkeösszegét 87 608 137 (nyolcvanhétmillió-hatszáznyolcezer-százharminchét) forintra leszállítja. Az alperes 211 104 427 (kétszáztizenegymillió-száznégyezer-négyszázhuszonhét) forint után 2019. január 15-től 2023. április 3-ig, 87 608 137 (nyolcvanhétmillió-hatszáznyolcezer-százharminchét) forint után pedig 2023. április 4-től a kifizetés napjáig köteles az elsőfokú ítéletben foglalt mértékű kamat megfizetésére. Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 257 343 (kétszázötvenhétezer-háromszáznegyvenhárom) forint másodfokú perköltséget.

Kötelezi az alperest arra is, hogy a jelen ítélet meghozatalától számított 60 napon belül fizessen meg a Nemzeti Adó- és Vámhivatal 10032000-01070044-09060018 számú illetékbevételi számlájára 933 750 (kilencszázharmincháromezer-hétszázötven) forint le nem rótt fellebbezési illetéket. Az illeték megfizetése során az illetékfizetési kötelezettséget tartalmazó jogerős határozatot hozó bíróság megnevezését, a bírósági ügyszámot, valamint a fizetésre kötelezett adóazonosító számát közleményként fel kell tüntetni.

Megállapítja, hogy 1 313 250 (egymillió-háromszáztizenháromezer-kétszázötven) forint le nem rótt fellebbezési illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

[1] Az elsőfokú bíróság az ítéletében kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 211 104 427 forintot és annak 2019. január 15-től a kifizetés napjáig járó, a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű kamatát, továbbá 5 348 026 forint perköltséget. Kötelezte továbbá az alperest a

felperes illetékmentessége folytán előzetesen meg nem fizetett 1 500 000 forint kereseti illetéknek az állam javára történő megfizetésére.

[2] Az ítéletben megállapított tényállás szerint a H. adóssal (a továbbiakban: adós) szemben 1993. november 10-i kezdő időponttal elrendelt, a Heves Megyei Bíróság előtt indult felszámolási eljárásban az alperes kijelölt felszámolóként járt el. A felszámolóbiztosi teendőket 2000. november 30-tól kezdődően az eljárás befejezéséig dr. SZ. E. GY., az alperes önálló képviseleti joggal rendelkező vezető tisztségviselője látta el.

[3] A felszámolási eljárásban a felperes hitelezőként vett részt, a nyilvántartásba vett hitelezői igénye „d” kategóriában összesen 267 720 757 forint volt. Ugyancsak hitelezőként vett részt a felszámolási eljárásban a MINISZTERIUM, akit az eljárásban a felperes képviselt. A MINISZTERIUM nyilvántartásba vett hitelezői igénye „b” kategóriában 719 214 772 forint, „d” kategóriában pedig 115 153 667 forint volt. Az alperes az általa elkészített zárójelentésben akként nyilatkozott, hogy az adós vagyona az eljárás során bejelentett valamennyi hitelezői igényre és felszámolási költségre fedezetet nyújt. E nyilatkozatára, valamint az alperes által elkészített vagyonfelosztási javaslatra tekintettel az Egri Törvényszék a 2016. december 15-i zárótárgyaláson meghozott, 2018. december 31-én jogerőre emelkedett .../462. számú végzésében – egyebek mellett – kötelezte az alperest, mint az adós felszámolóját, hogy a végzés jogerőre emelkedését követő 15 napon belül készpénzben fizessen meg az adós vagyona terhére a felperes által képviselt MINISZTERIUM „b” kategóriás hitelezői igénye 100%-os kielégítésére 719 214 722 forintot. Kötelezte továbbá az alperest, hogy ugyancsak a végzés jogerőre emelkedését követő 15 napon belül készpénzben fizessen meg a felperesnek összesen 267 720 757 forintot, a MINISZTERIUMnak pedig összesen 115 153 667 forintot a „d” kategóriába sorolt hitelezői igényeik 100%-os kielégítésére.

[4] Az alperes a jogerős záróvégzésben megállapított teljesítési határidőn belül sem a felperes, sem a MINISZTERIUM hitelezői igényét nem egyenlítette ki. Ezért a felperes ügyvezetői igazgatója a 2019. március 20-án kelt levelében felszólította az alperest, hogy a felperes, illetve a MINISZTERIUM részére a záróvégzésben megállapított összegeket a felperesnek a levélben megjelölt számú, a BANK1nél vezetett bankszámlájára utalja át. Az alperes a BANK2nél vezetett saját bankszámlájáról 2019. április 2-án 10 000 000 forintot, 2019. április 4-én pedig további 223 064 743 forintot átutalt a felperes bankszámlájára. Az átutalások közlemény rovatában mindkét esetben >>.../462. ...Vidéke Tak.szöv. „f.a.” hitelezői igény kielégítése<< szöveget tüntette fel.

[5] Az alperes a felperesnek 2019. április 9-én küldött e-mail üzenetében a F. Gné-val folytatott telefonbeszélgetésre hivatkozással azt a tájékoztatást adta, hogy „az eddig átutalt hitelezői igény kielégítés összege szándékunk szerint az FELPERES részére történt, így annak elszámolását az FELPERES javára kérjük”.

[6] A felperes az alperes részéről átutalt összegeket a saját és a MINISZTERIUM hitelezői igénye részbeni kielégítésére számolta el akként, hogy – a két követelés egymáshoz viszonyított aránya alapján – abból 176 448 313 forintot a MINISZTERIUM, 56 616 330 forintot pedig a saját hitelezői igényének kielégítésére számolt el. A MINISZTERIUM javára elszámolt összeget a felperes 2019. április 26-án át is utalta a INTÉZMÉNYnek.

[7] A felperes mint végrehajtást kérő 2019. április 29-én előterjesztett kérelmére az alperessel mint adóssal szemben indult ...Vh.41/2019. számú (a továbbiakban: Vh.41. számú) végrehajtási eljárásban kibocsátott átutalási végzések alapján az alperes bankszámlájáról két részletben összesen 120 261 382 forint került leemelésre. A felperes mint végrehajtást kérő kérelmére az alperessel mint adóssal szemben 2019. június 28-án kiállított végrehajtási lappal megindult ...Vh.63/2019. számú (a továbbiakban: Vh.63. számú) végrehajtási eljárásban pedig az alperestől mint adóstól további 3 234 918 forint került behajtásra.

[8] Az Egri Törvényszék az adós elleni felszámolási eljárás befejezéséről és a záróanyag jóváhagyásáról szóló .../462. számú jogerős végzését a 2019. december 5-én meghozott 544. sorszámú végzésével kiegészítette azzal, hogy az alperes a „d” kategóriába sorolt hitelezői igényeket is az adós vagyona terhére köteles kielégíteni. Az így kiegészített végzésre hivatkozással az alperes mind a Vh.41. számú, mind a Vh.63. számú végrehajtási eljárásokban végrehajtás megszüntetése iránti kérelmet terjesztett elő arra hivatkozással, hogy a saját vagyonára vezetett végrehajtások jogszerűtlenek voltak. E kérelmek tárgyában meghozott .../10. és .../3. számú jogerős határozataiban a Debreceni Ítéltábla – egyebek mellett – kötelezte a felperest mint végrehajtást kérőt, hogy 15 napon belül fizesse vissza az alperesnek mint adósnak a tőle a Vh.41. számú végrehajtási eljárásban behajtott 120 261 382 forintot és a Vh.63. számú eljárásban behajtott 3 234 918 forintot, valamint fizessen meg 250 000 forint költséget.

[9] Az adós ellen folyamatban volt felszámolási eljárásban a felszámolóbiztosi teendőket 2000. november 30-tól kezdődően ellátó dr. SZ. E. GY. – aki ebben az időszakban az alperes törvényes képviselője is volt – 2012. december 27. és 2019. március 7. között az adós bankszámlájáról az alperes részére 411 624 667 forintot, a saját maga részére 20 000 000 forintot, a Z. Kft. részére 120 000 000 forintot, az S. Kft. részére 481 800 000 forintot, az SZÖVETKEZET részére pedig 72 646 032 forintot fizetett ki. E kifizetések kapcsán a IGAZGATÓSÁGa előtt ismeretlen tettes ellen csődbűncselekmény vétségének gyanúja miatt büntetőeljárás indult, amely dr. SZ. E. GY. 2020. december 23-án bekövetkezett halála miatt megszüntetésre került.

[10] A Pénzügyminisztérium, mint a MINISZTERIUM hitelező jogutódja 2023. március 28-án pert indított az alperes ellen az Egri Törvényszéken az adós elleni felszámolási eljárásban meg nem térült 657 920 076 forint és járulékainak megfizetése iránt. E perben – az elsőfokú ítélet meghozataláig – jogerős döntést nem hoztak.

[11] A felperes a jelen pert 2023. január 27-én indította és az eredeti keresetében „A csődeljárásról és a felszámolási eljárásról” szóló 1991. évi XLIX. törvény (a továbbiakban: Cstv.) 54. §-ának (1) bekezdésére, valamint „A Polgári Törvénykönyvről” szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:519. §-ára és 6:48. §-ának (1) bekezdésére hivatkozással 211 104 427 forint és annak 2019. január 11-től a kifizetés napjáig járó törvényes mértékű késedelmi kamata megfizetésére kérte kötelezni az alperest. A keresete ténybeli alapjaként arra hivatkozott, hogy az adós elleni felszámolási eljárásban meghozott, jogerős záróvégzésben javára kifizetni rendelt 267 720 757 forintból az alperes csak 56 616 330 forintot teljesített, a különbözet megfizetésének elmulasztásával pedig kárt okozott neki. A keresetlevelében ideiglenes intézkedés iránti kérelmet is előterjesztett, aminek az elsőfokú

bíróság helyt adott és a 12. sorszámú végzésében kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 123 496 290 forintot. Ezen előzetesen végrehajtható végzés alapján fennálló követelését a felperes – a teljesítési határidő elteltét követően – beszámította az alperesnek a vele szemben indult végrehajtási eljárások megszüntetéséről rendelkező jogerős végzések alapján fennálló, ugyanilyen összegű követelésébe. A Debreceni Ítéltábla a beszámítást követően meghozott .../3. számú végzésével helybenhagyta az ideiglenes intézkedést elrendelő elsőfokú határozatot.

[12] A per során a felperes a keresetét többször módosította. A végleges formában fenntartott keresetében a követelése jogalapjaként elsődlegesen a Ptk. 6:519. §-át, másodlagosan pedig „A Polgári Törvénykönyvről” szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: 1959. évi Ptk.) 339. §-át jelölte meg és előadta, hogy a Cstv. 54. §-a nem képezi a kereseti kérelme jogalapját, mivel az csupán visszautal a módosított keresete jogalapjaként megjelölt deliktuális kártérítési felelősségre vonatkozó jogszabályi rendelkezésekre.

[13] Az alperes a legutolsó keresetváltoztatásra tekintettel módosított ellenkérelmében illetékességi kifogást terjesztett elő, amelyben arra hivatkozott, hogy a Cstv. 54. §-a nem része a keresetben megjelölt jogalpnak, ezért az elsőfokú bíróság sem a Cstv. 54. §-ának (2) bekezdése, sem pedig egyéb jogszabály alapján nem rendelkezik illetékességgel. Az érdemi ellenkérelmében az alperes a kereset elutasítását kérte arra hivatkozással, hogy a felperes bankszámlájára történt átutalásokkal, valamint a vele szemben indított végrehajtási eljárásokban történt teljesítésekkel a záróvégzés alapján a felperes felé fennálló fizetési kötelezettségét maradéktalanul, sőt azt meghaladó mértékben teljesítette. Vitatta, hogy a felperes a számlájára átutalt 223 064 643 forintból jogszerűen számolt el 176 448 313 forintot a MINISZTERIUM hitelezői igényének részbeni kiegyenlítésére. Ehhez kapcsolódóan azt állította, hogy a felszámolási eljárásban a felperesnek nem volt joga a MINISZTERIUM képviselőjére. E nyilatkozatát utóbb úgy módosította, hogy a felperesnek volt ugyan képviselői joga, de az csupán a MINISZTERIUMnak a hitelezői választmányban történő képviselőjére vonatkozott, amelynek elnöki tisztségét a felperes töltötte be. Ezt követően arra is hivatkozott, hogy „Az államháztartásról” szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: Áht.) 10. §-ának (5) és (6) bekezdései, továbbá a MINISZTERIUM és annak jogutódja (a Pénzügyminisztérium) Szervezeti és Működési Szabályzata alapján a felperes – jogszabályi tilalom miatt – meghatalmazás alapján egyáltalán nem képviselhetette a MINISZTERIUMot a felszámolási eljárásban. Nem ismerte el azt sem, hogy az adós vagyona elegendő lett volna a hitelezői igények 100%-os kielégítésére. Érvelése szerint a büntetőeljárást megszüntették, ezért az erre vonatkozó határozat indokolásában megjelölt gazdasági eseményekre nem lehet hivatkozni, mert azokat nem derítették fel.

[14] Az elsőfokú bíróság a fellebbezett ítéletében az alperest a módosított kereset szerint marasztalta. Az alperes illetékességi kifogását megalapozatlannak találta, amit azzal indokolt, hogy a módosított kereset elbírálása nem tartozik más bíróság kizárólagos illetékessége alá, ezért a felperes keresetmódosítása „A polgári perrendtartásról” szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 30. §-ának (1) és (2) bekezdései alapján nem érintette az Egri Törvényszéknek a keresetlevél benyújtásakor fennálló kizárólagos illetékességét.

[15] Az elsőfokú bíróság szerint a felszámolási záróvégzés rendelkező részének [5] bekezdése, az záróanyag 3. számú mellékletét képező hitelezői lista, valamint a felszámolóbiztosnak a felperes könyvvizsgálója felé 2019. március 8-án kiállított nyilatkozata alapján a felszámolási eljárásban a felperes jogosult volt a MINISZTERIUM képviselőjére, amely – „A polgári perrendtartásról” szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: 1952. évi Pp.) 70. §-a alapján – kiterjedt a minisztérium hitelezői igényének kielégítésére átutalt pénz átvételére is. A képviselői jog ettől eltérő, korlátozott terjedelmét a perben az alperesnek kellett volna bizonyítania, e kötelezettségének azonban nem tett eleget. Az alperes alap nélkül hivatkozott az Áht. szabályaira is, mert az általa felhívott jogszabályi rendelkezések a költségvetési szervek szervezeti képviselőjének szabályait rögzítették, azonban nem tiltották az ügyleti vagy az eljárási képviselőt átruházását, ezért nem zárták ki annak lehetőségét, hogy a felperes pertársként ellássa a felszámolási eljárás során a MINISZTERIUM, majd annak jogutódja képviselőjét. A felperes képviselői jogát az alperes egyébként is csak a felszámolási eljárás során tehetné volna vitássá, amelyet nem tett meg.

[16] Az elsőfokú ítélet indokolása szerint az alperes a 2019 áprilisában teljesített kifizetésekhez tartozó átutalási közleményekben nem tett olyan kifejezett nyilatkozatot, hogy az átutalt összegeket a felperes hitelezői igényének a kielégítésére szánja, ezért a felperes a számlájára érkezett összegeket jogszerűen számolta el részben a saját, részben pedig a MINISZTERIUM hitelezői igényének a kielégítésére. Az átutalással egyidejűleg tett rendelkező cselekményét az alperes utóbb, egyoldalúan nem módosíthatta, ezért a 2019. április 9-én írt e-mail üzenete az átutalt összeg tulajdonosának személyét nem változtatta meg.

[17] Az elsőfokú bíróság megállapította továbbá, hogy a felperes az ideiglenes intézkedés alapján fennálló követelésének beszámításával a végrehajtási eljárásokban behajtott összeg visszafizetésére irányuló kötelezettségét teljesítette, ezért az nem csökkentette az alperes által fizetendő kártérítés összegét. Az ideiglenes intézkedés tárgyában meghozott 12. sorszámú végzés ugyanakkor a Pp. 105. §-ának (4) bekezdése alapján az elsőfokú ítélet jogerőre emelkedésével hatályát veszti, az abban megállapított – az alperes részéről még nem teljesített – fizetési kötelezettséget pedig felváltja az ítélet rendelkező részében foglalt fizetési kötelezettség. Mivel a felperes károsodása a záróvégzés jogerőre emelkedését követő 15. napon következett be, az elsőfokú bíróság a Ptk. 6:532. §-a alapján ettől az időponttól kezdődően kötelezte az alperest a Ptk. 6:48. §-ában meghatározott mértékű késedelmi kamat megfizetésére.

[18] Az alperes a fellebbezésében elsődlegesen az elsőfokú ítélet megváltoztatását, a kereset elutasítását, másodlagosan annak hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását, harmadlagosan pedig ugyancsak annak hatályon kívül helyezését és a keresetlevél áttételét kérte a székhelye szerint illetékes törvényszékhez. Arra hivatkozott, hogy az elsőfokú ítélet sérti a Ptk. 1:3. §-ának (1) bekezdését, 6:8-10. §-ait, 6:15. §-át, 6:49. §-át és 6:88. §-ának (1) bekezdését, az Áht. 10. §-ának (5) és (6) bekezdéseit, a MINISZTERIUM, illetve a Pénzügyminisztérium Szervezeti és Működési Szabályzatát, a Pp. 2. §-át, 4. §-ának (3) és (4) bekezdéseit, 5. §-ának (1) bekezdését, 6. §-át, 33. §-át, 34. §-a (1) bekezdésének c) pontját, 65-68. §-ait, 110. §-ának (3) bekezdését, 170. §-a (2) bekezdésének b) pontját, 237. §-át, 265. §-ának (1) bekezdését, 266. §-ának (1) bekezdését, 276. §-ának (1) bekezdését, 279. §-ának (1) bekezdését, 341. §-ának (1) bekezdését, 342. §-ának (1) bekezdését, 346. §-ának (5) bekezdését, 380. §-ának c) pontját, valamint az 1952. évi Pp. 70. §-át.

[19] Az elsődleges fellebbezési kérelme tekintetében az ítéltábla felülbírálati jogkörét a Pp. 369. §-a (3) bekezdésének b), c) és d) pontjaira alapította, annak indokaként pedig arra hivatkozott, hogy a módosított keresetben megjelölt jogalapon a követelt összeg nem illeti meg a felperest. E jogalaprak ugyanis nem része a Cstv. 54. §-a, enélkül pedig az elsőfokú bíróságnak nem is kellett volna elbírálnia a keresetet. Ennek megfelelően az ítéletében nem foglalt állást arról, hogy a Cstv.-nek melyik időállapota alkalmazandó a perben, így a fellebbezett határozat indokolásának a Cstv.-re utaló részei sértik a Pp. 346. §-ának (5) bekezdését.

[20] Az elsődleges fellebbezési kérelem további indokai szerint az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta azt is, hogy az átutalt és a végrehajtási eljárásokban behajtott összegekkel a záróvégzésben megállapított fizetési kötelezettségét maradéktalanul teljesítette, így a felperes felé nem tartozik. E körben sérelmezte az elsőfokú bíróságnak a beszámítással kapcsolatos megállapításait. A felperes ugyanis az erre vonatkozó nyilatkozatát nem ebben a perben, hanem a jelen eljárás részévé nem tett végrehajtási eljárásokban terjesztette elő és a jelen eljárásban csak utalt a végrehajtási eljárásokban megtett beszámítási nyilatkozatára, azt azonban nem csatolta be. Az elsőfokú bíróság alap nélkül állapította meg, hogy e beszámítás jogszerűségét nem vitatta, hiszen e körben – a Pp. 237. §-a (3) bekezdésének b) pontja alapján elvégzett anyagi pervezetés keretében – nem hívta fel őt nyilatkozattételre, a felperes pedig elhallgatta, hogy a végrehajtási eljárásokban kifejezetten sérelmezte a beszámítást. A jelen eljárásban a felperes a 2023. május 4-i válasziratában hivatkozott a beszámításra, azonban ezen nyilatkozat megtételekor az ideiglenes intézkedésről szóló döntés még nem volt jogerős, ekkor tehát a felperesnek beszámítható, lejárt követelése vele szemben nem volt. Arra pedig nem hivatkozhatott, hogy az ideiglenes intézkedés előzetesen végrehajtható, mert annak csupán függő hatálya van. Erre tekintettel az elsőfokú bíróság a beszámítás elfogadásával megsértette a Ptk. 6:49. §-át.

[21] Az elsődleges fellebbezés indokolása szerint az elsőfokú ítélet nem rendelkezett az ideiglenes intézkedésről sem, ezért az sérti a Pp. 341. §-ának (1) bekezdését is. Emiatt a fellebbezett határozat végrehajthatatlan és összecszerűségében is téves, hiszen nem egyértelmű, hogy az ideiglenes intézkedésként megfizetni rendelt 123 496 290 forintot be kell-e számítani az ítéletben megállapított fizetési kötelezettségbe. Amennyiben igen, az elsőfokú bíróságnak 211 104 427 forint helyett csupán 87 608 427 forint tőkeösszeg megfizetésére kellett volna köteleznie őt. Mivel azonban nem így járt el, az ítélet jogerőre emelkedése esetén az abban megjelölt 211 104 427 forintot fogják behajtani tőle, tehát azt nem csökkentik a felperes birtokában lévő 123 496 290 forinttal, aminek következtében a felperes ezzel az összeggel jogalap nélkül gazdagodik. Arra figyelemmel pedig, hogy a felperes megváltoztatta a keresetét, a korábbi keresetre alapított ideiglenes intézkedés iránti kérelme az elsőfokú ítélet meghozatalakor valójában már nem volt érvényes, így a fellebbezett határozat ezen okból is jogsértő.

[22] Az alperes a másodlagos fellebbezési kérelme tekintetében az ítéltábla felülbírálati jogkörét a Pp. 369. §-a (1) bekezdésére és a (3) bekezdésének a), b), c) és d) pontjaira alapította, annak indokaként pedig arra hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság jogellenesen bocsátkozott annak vizsgálatába, hogy a felperes számlájára átutalt összegek kit illettek meg. A módosított kereset alapjául megjelölt kárigény elbírlálásánál ugyanis nem kellett volna megvizsgálni a mögöttes jogviszonyt és a hitelezők rejtett szándékait, így a

felszámolási eljárás folyamatát és a felperes képviseleti jogát sem. Kizárólag annak volt jelentősége, hogy teljesítette-e a jogerős záróvégzésben foglalt kötelezettségét, erre a kérdésre pedig az a válasz, hogy igen. Mivel azonban az elsőfokú bíróság nem így járt el, túlterjeszkedett „a felperes által kialakított perjogi konstrukción”, kiterjesztően értelmezte a záróvégzéshez fűződő jogerő következményeit, tévesen osztotta ki a bizonyítási terhet, figyelmen kívül hagyta a képviseleti jog semmisségére vonatkozó érveket és olyan követeléseket is vizsgált, amelyek jogosultjai a perben félként nem is vettek részt, ezzel pedig – a Ptk. 6:90-92. §-ai mellett – megsértette a Pp. 33., 34. és 35. §-ait is.

[23] Az alperes vitatta az elsőfokú bíróságnak a felperes felszámolási eljárásban fennállt képviseleti jogosultságával kapcsolatos megállapításait is. Hangsúlyozta, hogy a felszámolási eljárásban a felperes a MINISZTERIUM vagy annak jogutódja képviseletének ellátására vonatkozó írásbeli meghatalmazást nem nyújtott be, ilyen okirat a felszámolási eljárás iratai között nem volt fellelhető. Önmagában pedig abból, hogy a záróvégzés rendelkező részében egyetlen helyen a felperes a MINISZTERIUM képviselőjeként került megjelölésre, a képviseleti jog fennálltát megalapozottan nem lehetett volna megállapítani, különös figyelemmel arra is, hogy az ítéltábla mindezt az e körben előterjesztett kijavítási kérelmet elutasító .../3. számú végzésében maga is vélt vagy valós hibának minősítette. Az eljárás során mindvégig vitatta a felperes általános képviseleti jogának fennálltát és állította, hogy e képviseleti jog kizárólag a választmányban való képviseletre terjedt ki. Ezt azonban az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta és vélelmezte a képviseleti jog fennállását. Ezzel megsértette az Áht. 10. §-ának (5)-(6) bekezdéseit, valamint a MINISZTERIUM és a Pénzügyminisztérium Szervezeti és Működési Szabályzatát, amelyek szerint a felperes jogszerűen nem is láthatta volna el a MINISZTERIUM, illetve a Pénzügyminisztérium képviseletét a felszámolási eljárásban, mert e szervezetek képviselőjeként csak azok jogi és kodifikációs főosztálya járhatott volna el. Mivel a jogszabályba ütközés folytán bekövetkezett semmisségre bárki határidő nélkül hivatkozhat, a képviseleti jog érvénytelenségére vonatkozó érvelését az elsőfokú bíróság nem utasíthatta volna el. A felperes alap nélkül hivatkozott arra is, hogy a Ptk. 6:15. §-a alapján akár szóban is kaphatott meghatalmazást a jogerős záróvégzésben foglalt követelés érvényesítésére, az ugyanis egy felszámolási eljárásban keletkezett, ezért be kellett volna tartani az 1952. évi Pp-ben foglalt alakísági követelményeket. Mivel pedig ilyen okiratot nem tudott felmutatni, az 1952. évi Pp. 68. §-a alapján nem igazolta azt sem, hogy az esetleges képviseleti joga kiterjedt pénz átvételére is. E körben az elsőfokú bíróság tévesen alkalmazta az 1952. évi Pp. 70. §-ának (2) bekezdését is, mert ez a szabály kizárólag a per vitelére vonatkozó meghatalmazásra vonatkozik, a felszámolási eljárás azonban nemperes eljárás, ezért ezt a szabályt nem lehetett volna irányadónak tekinteni.

[24] Érvelése szerint az elsőfokú bíróság tévedett akkor is, amikor figyelmen kívül hagyta az ő 2019. április 9-i e-mail üzenetét, valamint a felperes 2019. április 10-én készített elszámolási értesítőjét. Az előbbiben ugyanis a felperes kérésére egyértelműen jelezte, hogy az átutalt összeget a felperes hitelezői igényére kéri elszámolni, amely amúgy egyértelműen következett abból a tényből is, hogy ezt az összeget a felperes számlájára utalta át, így azt – az átutalások közleményével egyezően – kizárólag az ő hitelezői igényének a kielégítésére szánhatta. Iratellenes tehát a felperesnek az a hivatkozása, hogy nem ismerte az átutalás rendeltetését, az pedig szintén teljesen életszerűtlen, hogy a minisztérium miért akarta volna „megutaztatni” a neki járó összeget úgy, hogy az először a felpereshez kerüljön és csak rajta keresztül folyjon be hozzá. Erre a kérdésre az elsőfokú ítélet nem adott választ, mint ahogy figyelmen kívül hagyta azt is, hogy a kifejtett okok miatt a felperes a 2019. április 10-én

kiállított elszámolási értesítőben a saját veszélyére osztotta meg a befolyt összeget a Pénzügyminisztériummal, e döntésének következményeit tehát neki kell viselnie, azt nem háríthatja át másra. Az elsőfokú bíróság tévesen tulajdonított perdöntő jelentőséget a felperes könyvvizsgálója részére 2019. március 8-án kiállított nyilatkozatának is. Az ugyanis csupán egy, a könyvvizsgálathoz szükséges nyilatkozat általa történt visszaigazolása volt, ami nem keletkeztetett jogi kötelezettséget az abban foglaltak teljesítésére. Ezt a „stencilt” tehát nem lehetett volna megfelelő jogi formában kiállított okiratnak tekinteni, hiszen annak tartalma is hibás volt, a felszámolási eljárásban ugyanis a Magyar Állam nem vett részt hitelezőként.

[25] Az elsőfokú bíróság az ítéletében nem tárt fel a felperes képviseleti joggal kapcsolatos állításainak ellentmondásosságát sem, ezért az ítélete ezen okból is sérti a Pp. 346. §-ának (5) bekezdését. Először a felperes arra hivatkozott, hogy a felszámolás során ő képviselte a minisztériumot, az ezt igazoló meghatalmazást azonban nem tudta csatolni. Erre tekintettel úgy módosította a nyilatkozatát, hogy csupán utóbb kapott meghatalmazást a követelés behajtására, ezt azonban az elsőfokú bíróság nem vizsgálta meg, mint ahogy nem értékelte azt sem, hogy ezt követően a felperes – ellentmondva a korábbi állításainak – már arra hivatkozott, hogy álképviselőként járt el, az eljárását pedig a minisztérium utóbb jóváhagyta. Megsértette az elsőfokú bíróság a Pp. 2. §-át is, mert a felperes az eljárás során nem állította, hogy a felszámolási eljárásban pertársként képviselte a MINISZTERIUMot, ilyen következtetést tehát az elsőfokú bíróság sem vonhatott volna le. A pertársi képviseletet pedig a kifejtettek szerint egyébként is az 1952. évi Pp-ben foglalt alakiságoknak megfelelő meghatalmazással kellett volna igazolnia, amely nyilvánvalóan nem létezett, hiszen azt sem a felperes, sem a minisztérium, sem pedig a felszámolási eljárás iratai között nem lehetett fellelni. A képviseleti jog tehát nem igazolt, a jogerős záróvégzés pedig egyébként sem a képviselőnek, hanem a hitelezőnek történő kifizetést írt elő, amelynek a felszámoló maradéktalanul eleget tett. Az elsőfokú ítéletben foglalt többi megállapításnak és mérlegelésnek nincs jelentősége, hiszen azokkal az elsőfokú bíróság egyébként is túlterjeszkedett a kereseten.

[26] A harmadlagos fellebbezési kérelmének indokai szerint az elsőfokú bíróság tévesen utasította el az illetékességi kifogást. A legutóbbi keresetváltoztatás alapján ugyanis a Cstv. 54. §-a már nem része a jogalapnak, ezért már nem áll fenn a Cstv. 54. §-ának (2) bekezdésében foglalt kizárólagos illetékességi ok sem. Erre tekintettel a keresetváltoztatás folytán módosított ellenkérelmében alappal kifogásolta az elsőfokú bíróság illetékességének megszűnését, hiszen a Pp. 30. §-ának (2) bekezdésében foglalt kizárólagos illetékességi szabály „oda-vissza működik”, azaz nemcsak a kizárólagos illetékesség fennállását, hanem annak megszűnését is hivatalból figyelembe kellett volna venni. Emiatt – az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezése mellett – a keresetlevelet át kell tenni a székhelye szerint illetékes törvényszékhez.

[27] A felperes a fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének a helybenhagyását és az alperes másodfokú perköltség fizetésére kötelezését kérte, amelynek összegét „A bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről” szóló 32/2003. (VIII.22.) IM. rendelet (a továbbiakban: Ükr.) 3. §-a (2) bekezdésének a) pontja, valamint az (5) és (6) bekezdései alapján – utalva a fellebbezés terjedelmére és az abban megjelölt jogszabálysértések számára – az elsőfokú ítéletben megállapított perköltség 75%-ában, azaz 3 158 283 forint + áfa összegben kérte megállapítani.

[28] Arra hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság illetékességének hiánya – a fellebbezett határozattal egyezően – az írásbeli ellenkérelem előterjesztését követően nem vehető figyelembe. Ettől függetlenül a per a Cstv. 54. §-a alapján továbbra is az Egri Törvényszék kizárólagos illetékessége alá tartozik, amelyen nem változtat az, hogy a módosított keresetnek jogalapja a Ptk.-ban, illetve az 1959. évi Ptk.-ban található. Alaptalanul hivatkozott az alperes arra is, hogy a perben részben nem a saját igényét érvényesíti, mint ahogy alap nélkül kifogásolta a perbeli jogképességét is, hiszen az „A hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról” szóló 2013. évi CCXXXVII. törvény (a továbbiakban: Hpt.) 220. §-a alapján egyértelműen fennáll. Ahogy azt az elsőfokú ítélet is helyesen tartalmazza: közokirat (a jogerős záróvégzés) igazolta, hogy a felszámolási eljárásban ő képviselte a minisztériumot, azt tehát az alperesnek kellett volna igazolnia, hogy ez a képviselési jog bármely tekintetben korlátozott volt, amelyet nem tett meg. A záróvégzés kijavítása iránti kérelem elbírálása során az ítéltábla nem állapította meg a záróvégzés hibáját, épp ellenkezőleg: azt rögzítette, hogy a kijavítás iránti kérelem elbírálása során a záróvégzés jogszerűsége nem vizsgálható. Ezért alaptalan az alperesnek az a hivatkozása, hogy az elsőfokú bíróságnak vizsgálnia kellett volna a záróvégzés vélt vagy valós hibáját. Az elsőfokú bíróság az alperes fellebbezésében megjelölt okiratokat (A/8. alatt csatolt e-mail, A/9. alatt csatolt elszámolási értesítő) nem rekesztette ki a bizonyítékok köréből, hiszen azokat ismertette és értékelte is az ítéletében, ezért az alperes ezzel ellentétes fellebbezési hivatkozása iratellenes. A könyvvizsgálónak írt nyilatkozatot az elsőfokú bíróság jogszerűen vette figyelembe és helyesen mutatott rá, hogy azzal összefüggésben nem az alperes által felvetett kérdéseknek, hanem annak volt jelentősége, hogy a nyilatkozatban az alperes maga adta elő, hogy a jogutód Pénzügyminisztérium hitelezői igényét a felszámolási eljárásban képviselőként a felperes érvényesíti. Az ideiglenes intézkedéssel kapcsolatos fellebbezési érvelésre reagálva előadta, hogy mivel a fellebbezés nem tartalmaz előadást arra vonatkozóan, hogy az állítólagos jogsértés jogkövetkezményeként mit kér az alperes, a fellebbezés e tekintetben felülbírálatra alkalmatlan. Megjegyezte, hogy az ideiglenes intézkedés érdemi felülbírálatára a jelen eljárásban már nem is kerülhet sor, hiszen arról az ítéltábla jogerős döntést hozott. A Pp. 105. §-ának (3) és (4) bekezdéseire hivatkozással előadta, hogy az eljárást befejező elsőfokú ítéletnek csak akkor kell az ideiglenes intézkedésre vonatkozó rendelkezést tartalmaznia, ha az elsőfokú bíróság hatályon kívül kívánja helyezni az ideiglenes intézkedést. Ennek hiányában az ideiglenes intézkedés az elsőfokú ítélet jogerőre emelkedésével veszti hatályát. Rámutatott arra is, hogy az ideiglenes intézkedéssel kapcsolatos alperesi előadások egyébként sem vezethetnének a kereset elutasításához, mivel az ideiglenes intézkedésnek nincs köze az ügy érdeméhez.

[29] Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 370. §-ának (1) bekezdése alapján a fellebbezési kérelem és ellenkérelem korlátai között bírálta felül, mivel nem észlelt olyan eljárási szabálysértést vagy téves anyagi pervezetést, amely a Pp. 370. §-ának (2)-(4) bekezdései alapján e korlátok átlépésére okot adott volna. Erre tekintettel kizárólag abban foglalt állást, hogy a fellebbezésben kifejtett okok miatt teljesíthető-e az alperes valamelyik fellebbezési kérelme. Ennek eredményeként az elsődleges fellebbezést részben alaposnak találta.

[30] Az ítéltábla először az alperesnek az illetékesség hiányára alapított harmadlagos fellebbezési kérelmét vizsgálta, hiszen abban olyan eljárás megszüntetési okra hivatkozott, amelynek fennállása kizárta az elsődleges és a másodlagos fellebbezési kérelmek elbírálását. Ennek során abból indult ki, hogy a felperes legutolsó keresetváltoztatása nem új keresetlevél volt, annak előterjesztésével tehát az eljárás nem lépett vissza a perindítási

szakba, a perindítás joghatásai nem enyésztek el [lásd ebben az értelemben a Pp. 185. §-ának (4) bekezdését]. Ennek megfelelően az alperest nem bírósági meghagyás terhével előterjesztett új írásbeli ellenkérelemre, hanem a keresetváltoztatással kapcsolatos perfelvételi nyilatkozatainak megtételére kellett felhívni [Zsitva Ágnes: Pp. 185. §-ához fűzött Nagykommentár 11. pontja, In: Wopera Zsuzsa (szerk.): Nagykommentár a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvényhez, 2024. szeptember 1. időállapotú, 2025. évi Jogtár formátumú kiadás]. Arra a kérdésre pedig, hogy az alperes a keresetváltoztatásra tett perfelvételi nyilatkozatában vitathatta-e az elsőfokú bíróság illetékességét, annak alapulvételével kellett választ adni, hogy főszabály szerint az illetékesség megállapításánál a keresetlevél beadásának időpontja irányadó [Pp. 30. §-ának (1) bekezdése], az illetékesség hiányát pedig az írásbeli ellenkérelem előterjesztése után már nem lehet figyelembe venni [Pp. 30. §-ának (2) bekezdése]. Ettől a főszabálytól csak akkor lehet eltérni, ha azt jogszabályi rendelkezés kifejezetten lehetővé teszi. Ilyen rendelkezést tartalmaz például a Pp. 30. §-ának (2) bekezdése, amely a per minden szakaszában előírja a kizárólagos illetékességi ok fennállásának figyelembevételét. Olyan kifejezett szabály azonban nincs, amely lehetővé tenné, hogy az alperes az írásbeli ellenkérelem előterjesztése után kifogásolhassa, a bíróság pedig figyelembe vehesse azt, ha keresetváltoztatás folytán a per már nem tartozik a kizárólag illetékessége alá. Ilyenkor tehát a jogalkotó „eltűri”, hogy az eljárást egy olyan bíróság folytassa le, amelynek illetékessége az eredetileg előterjesztett keresetre ugyan kiterjedt, de a megváltoztatott keresetre már nem. Erre tekintettel az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy az alperes a legutolsó keresetváltoztatásra tett perfelvételi nyilatkozatában nem kifogásolhatta az illetékesség hiányát. Bár a felperes a fellebbezési ellenkérelmében arra hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság a Cstv. 54. §-ának (2) bekezdése alapján kizárólagosan illetékes volt a legutolsó keresetváltoztatás elbírálására is, az elsőfokú bíróság nem ezért, hanem a kifejtett okok miatt utasította el az alperes illetékességi kifogását. Mivel pedig a fellebbezett határozatban foglalt érvekkel az ítéltábla is egyetértett, nem kellett megválaszolnia azt a kérdést, hogy a felperes érvelése helytálló-e, az alperes harmadlagos fellebbezési kérelme ugyanis e választól függetlenül is alaptalannak bizonyult.

[31] Ezt követően az ítéltábla az alperes másodlagos fellebbezési kérelmét vizsgálta, amely az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére és az elsőfokú eljárás megismétlésére irányult, ennek teljesítése ugyanis kizárta a fellebbezett határozat érdemi felülbírálatát. Bár az alperes e kérelmének alapjaként a Pp. 380. §-ának c) pontjára is hivatkozott, nem jelölt meg olyan formai hiányosságot, amely kizárta volna az elsőfokú ítélet érdemi felülbírálatát, ilyet az ítéltábla sem észlelt, ezért e jogszabályi rendelkezés alkalmazására nem volt ok.

[32] A másodlagos fellebbezési kérelemnek a Pp. 381. §-a alapján sem lehetett helyt adni. E körben az alperes arra hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság megsértette az indokolási kötelezettségét, ez az érvelése azonban nem volt alapos. Az Alkotmánybíróság a 3159/2018. (V.16.) AB határozata [31] bekezdése szerint ugyanis a bíróság indokolási kötelezettsége az ügy érdemi eldöntése szempontjából releváns körülményekre kell, hogy kiterjedjen, nem pedig minden részletre. Ennek a követelménynek az elsőfokú bíróság ítélete maradéktalanul megfelelt. Az, hogy az alperes az elsőfokú bíróság egyes megállapításaival nem értett egyet, nem minősült az indokolási kötelezettség megsértésének, így olyan eljárási szabálysértésnek sem, amely miatt az elsőfokú eljárást meg kellett volna ismételni. Azt pedig, hogy az alperes alappal vitatta-e ezeket az elsőfokú ítéleti megállapításokat, nem az eljárási, hanem az anyagi jogi felülbírálat keretében kellett vizsgálni.

[33] Az alperes érvelése szerint az elsőfokú eljárást azért is meg kell ismételni, mert az elsőfokú bíróság egyrészt nem merítette ki a keresetet, másrészt pedig túl is terjeszkedett azon, így megsértette a Pp. 2. §-át, 341. §-át és 342. §-át. Az ítéltábla azonban ezzel sem értett egyet. A felperes ugyanis kártérítési igényt érvényesített a perben, az elsőfokú bíróság pedig ezt az igényt teljes mértékben elbírálta és azon nem is terjeszkedett túl. Erre tekintettel nem sértette az érdemi döntés korlátait az, hogy az elsőfokú bíróság az alperes szerint irreleváns kérdésekkel foglalkozott, ennek ugyanis szintén csak a fellebbezett határozat anyagi jogi felülbírálatára volt jelentősége, így mindez nem vezethetett az elsőfokú eljárás megismétléséhez. Az sem minősült eljárási szabálysértésnek, hogy az elsőfokú bíróság az ítéletében nem rendelkezett az ideiglenes intézkedésről, hiszen ilyen kötelezettsége a Pp. 105. §-ának (4) bekezdése alapján nem volt. Az pedig, hogy az ideiglenes intézkedéssel érintett követelés beszámítását miként vette figyelembe, szintén az érdemi elbírálás körébe tartozó kérdés volt, ez tehát nem alapozhatta meg a másodlagos fellebbezési kérelem teljesítését.

[34] Az alperes eljárási szabálysértésként hivatkozott a Pp. 4. és 5. §-ának megsértésére is, azonban ez az érvelése sem volt alapos. Ezek a jogszabályi rendelkezések ugyanis a felek eljárás-támogatási és igazmondási kötelezettségét, valamint a jóhiszemű eljárás követelményét szabályozzák, azok esetleges megsértése tehát nem minősíthető bírói kötelezettségzegésnek, így erre alapítva nem lehet az elsőfokú eljárás megismétlését kérni.

[35] A felperes perbeli jogképessége és cselekvőképessége vitán felül fennállt, ezért az alperes alap nélkül jelölte meg megsértett jogszabályként a Pp. 33. és 34. §-ait. Az az érvelés, hogy a felperes a perben nem a saját kárát érvényesítette, valójában nem is a perbeli jog- és cselekvőképesség, hanem a felperes keresetösségi jogának a hiányára vonatkozott, amely szintén a fellebbezett határozat anyagi jogi felülbírálatára tartozó kérdés volt, így nem alapozta meg a másodlagos fellebbezési kérelem teljesítését.

[36] Bár az alperes hivatkozott a Pp. 65-68. §-ainak megsértésére is, ezek a rendelkezések a jelen perben eljárni jogosult meghatalmazottakra vonatkozó szabályokat tartalmazzák, azt pedig az alperes nem fejtette ki, hogy álláspontja szerint e jogszabályok miként sérültek, így erre alapítva sem kérhette az elsőfokú eljárás megismétlését.

[37] Az alperes megsértett jogszabályként megjelölte a Pp. 170. §-a (2) bekezdésének b) pontját is, de ez esetben sem fejtette ki, hogy az mely okból sérült, hiszen mind a kereset, mind pedig a megváltoztatott kereset tartalmazta a követelés jogalapját. Hivatkozott a Pp. 6., 237., 265., 266., 276. és 279. §-ainak megsértésére is, de annak eldöntése, hogy az elsőfokú bíróság valóban megsértette-e ezeket a jogszabályokat, szintén nem az eljárási, hanem az anyagi jogi felülbírálatra tartozott, ezért ez az érvelés sem alapozhatta meg a másodlagos fellebbezési kérelem teljesítését.

[38] Ezt követően az ítéltábla az alperes elsődleges fellebbezését vizsgálta és azt részben alaposnak találta.

[39] Ebben a körben először azt kellett eldöntenie, hogy lehet-e egyáltalán alapos a felszámoló elleni kártérítés kereset akkor, ha a felperes úgy nyilatkozik, hogy a jogalapnak nem része a Cstv. 54. §-a. E kérdés megválaszolása során az ítéltábla abból indult ki, hogy a

Pp. 7. §-a (1) bekezdésének 8. pontja szerint a jogalap az az anyagi jogszabályi rendelkezés, amely az alanyi jogot közvetlenül keletkeztető tényeket meghatározza és annak alapján az igény támasztására feljogosít. E megfogalmazásból következően a bíróságnak mindig az eset konkrét körülményeinek tükrében, egyedileg kell vizsgálnia azt, hogy a felperes úgy jelölte-e meg a jogalapot, amely lehetővé teszi az igénye érdemi elbírálását vagy nem. Ez alapján lehet ugyanis eldönteni, hogy mi tartozik az alanyi jogot közvetlenül alátámasztó jogszabályi rendelkezések közé, és mi minősül ún. jogalapi előfeltételnek, azaz olyan jogszabályi rendelkezésnek, amely csupán elvezet az alanyi jogot közvetlenül keletkeztető jogszabályhoz. Jogalapnak kizárólag ez utóbbi szabályt: az alanyi jogot közvetlenül alátámasztó rendelkezést kell tekinteni, ennek megjelölése nélkül tehát a jogalap hiányos, így az erre alapított kereset nem teljesíthető. Az ún. jogalapi előfeltételek azonban nem részei a jogalapnak, a megjelölésük elmaradása tehát nem akadályozza a kereset teljesítését [Wopera Zsuzsa: Pp. 170. §-ához fűzött Nagykommentár 3.B. pontja, In: Wopera Zsuzsa (szerk.): Nagykommentár a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvényhez, 2024. szeptember 1. időállapotú, 2025. évi Jogtár formátumú kiadás].

[40] A jelen esetben a felperes követelése abból eredt, hogy az alperes nem tett eleget a jogerős záróvégzésben előírt fizetési kötelezettségének, amivel kárt okozott neki. Ilyen tényállás mellett a kártérítési követelést közvetlenül nem a Cstv. 54. §-a alapozta meg, az ugyanis csupán továbbutal a Ptk. deliktualis kárfelelősségi szabályára. Erre tekintettel a jogalap: a kártérítéshez fűződő alanyi jogot közvetlenül megalapozó jogszabály nem a Cstv. 54. §-a, hanem a Ptk. 6:519. §-a, ez rendelkezik ugyanis úgy, hogy a jogellenes magatartással: jelen esetben a jogerős végzésben megállapított fizetés kötelezettség teljesítésének elmulasztásával okozott kárt a károkozó köteles megtéríteni. Kétségtelen, hogy a Cstv. 54. §-ának szövege a perrel érintett felszámolás során többször változott, az idézett utaló szabály azonban változatlan maradt, ezért nem kellett állást foglalni abban a kérdésben, hogy a Cstv. 54. §-ának melyik időállapot szerinti szövege alkalmazandó, hiszen ez a rendelkezés nem képezte részét a jogalapnak. Tény az is, hogy a Cstv. 54. §-a speciális felelősségi szabályokat is megállapít, amelyeket a Cstv. egyes módosításai is érintettek. A jelen ügyben azonban ezeket a speciális felelősségi szabályokat nem kellett alkalmazni, mivel a felperes keresete a Cstv. 54. §-ában rögzített egyetlen speciális felelősségi alakzatra sem terjedt ki és az alperes sem hivatkozott semmilyen, a Cstv. 54. §-ában megjelölt mentesülési okra, hiszen a kereset elutasítását a jogellenes magatartás hiányára hivatkozással kérte, állítva, hogy maradéktalanul eleget tett a záróvégzésben foglalt kötelezettségének. Nem hivatkozott az alperes az ellenkérelmében arra sem, hogy a felelőssége a Cstv. 54. §-ában foglaltak szerint csupán korlátozott lenne, ami egyébként is anyagi jogi kifogás jogalapja lehetett volna, nem pedig a kereseté.

[41] A kifejtett okok miatt a felperes módosított keresetét annak ellenére is el lehetett bírálni, hogy úgy nyilatkozott: a jogalapnak nem része a Cstv. 54. §-a, a keresettel érvényesített alanyi jogot közvetlenül keletkeztető jogszabály ugyanis nem ez, hanem a Ptk. 6:519. §-a volt, amelyet a felperes jogalapként megjelölt. Az ugyanakkor, hogy a felszámoló elleni kártérítési kereset a Cstv. 54. §-ának meghivatkozása nélkül is lehet alapos, nemcsak a fenti gondolatmenetből, hanem a BH2004.22. számú eseti döntésből is levezethető volt, amelyben a Legfelsőbb Bíróság egy ilyen keresetet bírált el. Erre tekintettel az ítéltábla alaptalannak találta az ezzel ellentétes fellebbezési érvelést és érdemben elbírálta a keresetet.

[42] Ennek során mindenekelőtt arra a kérdésre kellett választ adnia, hogy a felperes a felszámolási eljárás során jogosult volt-e a MINISZTERIUM képviselőjére, és ha

igen, e joga kiterjedt-e pénz átvételére. E körben az ítéltábla egyetértett az elsőfokú bíróság azon jogi álláspontjával, hogy ez a kérdés a felszámolási eljárásra tartozott, mert a képviseleti jog fennálltát és terjedelmét a felszámolási eljárást lefolytató bíróságnak kellett megvizsgálnia és erről neki kellett döntést hoznia. E döntést meg is hozta, hiszen a felszámolási záróvégzés egyértelműen kimondta, hogy a felperes volt a képviselője a MINISZTERIUMnak. Azt pedig, hogy a záróvégzésnek ez a megállapítása helyes volt-e vagy sem, ebben a perben nem lehetett felülbírálni. Ahogy ugyanis azt az ítéltábla az .../3. számú végzésében már kifejtette: mindez a jogerős záróvégzés érdemi felülbírálatának minősült volna, amelyre sem kijavítás keretében, sem pedig külön perben nem volt lehetőség. Erre tekintettel az alperes ebben a perben nem tehetett vitássá a felperes képviseleti jogának fennállását. Ettől függetlenül egyetértett az ítéltábla az elsőfokú bíróságnak azzal a megállapításával is, hogy a képviseleti jog fennálltát a fellebbezett határozatban megjelölt egyéb bizonyítékok, így – egyebek mellett – a felszámolási záróanyaghoz tartozó hitelezői lista, valamint a könyvvizsgáló felé megtett alperesi nyilatkozat is alátámasztották. Önmagában tehát az, hogy a felperes meghatalmazását utólag nem sikerült fellelni, a képviseleti jog fennállását nem cáfolta, ezért az ezzel ellentétes fellebbezési érvek alaptalannak bizonyultak.

[43] Helyesen alkalmazta az elsőfokú bíróság az 1952. évi Pp. 70. §-ának (2) bekezdését is, az ugyanis – az alperes érvelésével ellentétben – a felszámolási eljárásban is irányadó volt, az abban foglalt rendelkezésre tekintettel pedig a meghatalmazás korlátozottságát az alperesnek kellett volna igazolnia, azaz neki kellett volna bizonyítania, hogy a felperes nem volt jogosult pénzátvételre, e kötelezettségének azonban nem tett eleget. Erre tekintettel nem foghattak helyt az ezzel ellentétes fellebbezési érvek sem, hiszen a bizonyítatlanság következményeit a bizonyításra köteles alperesnek kellett viselnie, ezért az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a felperes képviseleti joga kiterjedt arra is, hogy a minisztérium nevében pénzt vehessen át.

[44] Alaptalanul hivatkozott az alperes a képviseleti jog semmisségére is, aminek elsődleges oka szintén az, hogy a képviseleti jog fennálltának és terjedelmének vizsgálata a felszámolási eljárásra tartozó kérdés volt, amit a jogerős záróvégzés rendezett, annak felülbírálatára pedig a jelen eljárás keretében nem volt lehetőség. Mindemellett azonban egyetértett az ítéltábla az elsőfokú bíróságnak azzal az érvelésével is, hogy sem az Áht. hivatkozott rendelkezései, sem pedig a MINISZTERIUM, vagy annak jogutódja szervezeti és működési szabályzatában rögzített szabályok nem képezték akadályát annak, hogy a minisztérium a felperest, vagy akár más szervezetet (pl. ügyvédi irodát) bízson meg a felszámolási eljárásban a képvisellete ellátásával. Erre tekintettel a felperes képviseleti joga – a fellebbezési érveléssel ellentétben – nem minősült „semmisnek”.

[45] Nem értett egyet az ítéltábla az alperes azon állításával sem, hogy az elsőfokú bíróság túlterjeszkedett a kereseten akkor, amikor azt állapította meg, hogy a felperes pertársként képviselte a minisztériumot. A felperes ugyanis a per során mindvégig arra hivatkozott, hogy a felszámolási eljárásban ő képviselte a minisztériumot, ez a tény- és jogállás tehát a kereset része volt, ezért az ennek megfelelő ítéleti megállapítás nem terjeszkedett túl a kereseten. Mivel pedig a felszámolási eljárás szabályai szerint a felperes kizárólag azért képviselhetette a minisztériumot, mert mindketten hitelezők voltak [1952. évi Pp. 67. §-a (1) bekezdésének b) pontja], az elsőfokú bíróság nem sértette meg az érdemi döntés korlátait azzal sem, hogy kimondta: e képviseleti jog a felperes és a minisztérium pertársi (hitelezőtársi) viszonyán alapult. Erre tekintettel az ezzel ellentétes fellebbezési érvelés sem volt alapos.

[46] Annak megállapítása után, hogy a felperes képviseleti joga – a kifejtett okok miatt – fennállt és kiterjedt pénz átvételére is, azt kellett megvizsgálni, hogy az alperes rendelkezett-e arról, hogy az általa átutalt összegeket mire szánja. Ezzel összefüggésben az elsőfokú ítélet azt tartalmazta, hogy az alperes az A/8. alatt csatolt e-mailben ugyan rendelkezett arról, hogy az átutalt összegeket kizárólag a felperes követelésének kielégítésére kéri elszámolni, de ezzel elkésett, mert erről a teljesítéskor, vagyis az átutalásokkal egyidejűleg kellett volna rendelkeznie. Az elsőfokú bíróságnak ebből a megállapításából egyrészt az következik, hogy téves az a fellebbezési érvelés, amely szerint az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta az A/8. alatt csatolt okiratot, valamint az azt követően készített felperesi elszámolást, hiszen ezeket az okirati bizonyítékokat igenis figyelembe vette. Másrészt pedig mivel az alperes az elsőfokú bíróságnak a rendelkezési jog gyakorlásának elkésettségével kapcsolatos megállapítását a fellebbezésében nem támadta, azt a fellebbezéshez kötött ítéltábla nem bírálhatta felül [Pp. 370. §-ának (1) bekezdése]. Ezért csupán abban foglalhatott állást, hogy a teljesítéskor közölt átutalási közlemény alapján egyértelmű volt-e, hogy az alperes az átutalt összegeket a felperes követelésének a kielégítésére szánja. Ebben a kérdésben pedig az ítéltábla teljes mértékben egyetértett az elsőfokú bíróságnak azzal a megállapításával, hogy az átutalási közlemény nem tartalmazott olyan határozott és egyértelmű nyilatkozatot, amelyből az következett volna, hogy az átutalt összegeket az alperes csak és kifejezetten a felperes hitelezői igényének a kielégítésére szánja. Erre tekintettel a felperes jogosult volt döntení arról, hogy az átutalt összeget megosztja-e, és ha igen, miként osztja meg a saját követelése és az általa képviselt minisztérium követelése között, az általa alkalmazott követelésarányos megosztást pedig az alperes az összecszerűségét tekintve szintén nem kifogásolta.

[47] Megjegyzi az ítéltábla, hogy az elsődleges fellebbezési kérelmet akkor sem tudta volna teljesíteni, ha az alperes kifejezetten vitatta volna a fellebbezésében az elsőfokú bíróságnak a rendelkezési jog gyakorlásának elkésettségével kapcsolatos megállapítását. Ahogy ugyanis arra a felperes az elsőfokú eljárás során helyesen hivatkozott: a kialakult helyzetet kizárólag az 1959. évi Ptk. 290. §-a (1) bekezdésének analóg alkalmazásával lehetett megoldani. Ennek oka az, hogy a felperes mind a saját magát, mind pedig a minisztériumot megillető pénzösszeget átvehette, az alperes által átutalt pénzösszegek azonban nem voltak elegendőek mindkét követelés teljes kielégítésére. Erre tekintettel a felperes ugyanolyan helyzetben volt, mint az 1959. évi Ptk. 290. §-ának (1) bekezdésében említett azon jogosult, akinek ugyan több követelése van a kötelezettel szemben, de a teljesítés nem elegendő mindegyik követelés rendezésére. Ezen jogszabályi rendelkezés alapján pedig a kötelezett csakis a teljesítéskor, és nem később rendelkezhet arról, hogy a megfizetett pénzösszeget melyik követelésre szánja, a teljesítést követően ugyanis a választás joga átszáll a jogosultra. Mivel – analógia útján – jelen esetben is ezt a szabály kellett alkalmazni, az alperes az átutalások után több nappal elküldött A/8. emailben már nem rendelkezhetett arról, hogy az átutalt összegeket miként kéri elszámolni, a választás joga ugyanis ekkor már a felperest illette meg. Ezért az ezzel ellentétes fellebbezési érvelés akkor sem lett volna alapos, ha az alperes a fellebbezésében kifejezetten sérelmezte volna az elsőfokú bíróságnak a rendelkezési jog gyakorlásának elkésettségével kapcsolatos megállapítását.

[48] Annak megállapítása után, hogy a felperes jogosult volt a számlájára átutalt pénzösszegek minisztériummal történt megosztására, azt kellett megvizsgálni, hogy joga volt-

e beszámítani az alperes felé fennálló visszvégrehajtási fizetési kötelezettségébe az ideiglenes intézkedéssel érintett követelésrészt, és ha igen, ennek mi a jogkövetkezménye.

[49] E körben az alperes először is arra hivatkozott, hogy a felperest nem illette meg a beszámítás joga, ezzel az érveléssel azonban az ítéltábla nem értett egyet. Kétségtelen, hogy a Pp. 105. §-ának (4) bekezdése alapján az ideiglenes intézkedésnek függő hatálya van, mivel az – eltérő ítéleti rendelkezés hiányában – az elsőfokú ítélet jogerőre emelkedésével hatályát veszti. Ez azonban nem jelenti azt, hogy a felperes nem számíthatta be az ideiglenes intézkedésben megállapított követelését az alperes végrehajtható okiraton (visszvégrehajtást elrendelő végzésen) alapuló követelésébe. A Ptk. ugyanis nem tartalmaz olyan szabályt, amely kizárja az ideiglenes intézkedésben foglalt követelések beszámítását. Ennek oka az, hogy az ideiglenes intézkedés beszámításának tilalma vagy korlátozása ellentétben állna e jogintézmény céljával, vagyis a kérelmező azonnali jogvédelmi igényének kielégítésével, hiszen épp attól a lehetőségtől fosztaná meg őt, hogy az ideiglenes intézkedést elrendelő végzéssel erre érdemesnek talált jogait akár beszámítás útján is megvédhesse.

[50] Jelen esetben az egyetlen szóba jöhető beszámítási korlát a Ptk. 6:50. §-ának (2) bekezdése volt, amely szerint végrehajtható okirattal vagy egyezséggel meghatározott, továbbá közokiratba foglalt pénzkövetelésbe csak ugyanilyen pénztartozást lehet beszámítani. Ezt a szabályt pedig a BH2021.231. számú eseti döntés szerint úgy kell értelmezni, hogy végrehajtható okirattal meghatározott követelésbe csak olyan közokiratban foglalt követelést lehet beszámítani, ami alapján a jogosult kérelmére közvetlenül végrehajtható okiratot lehet kiállítani. Ennek a követelménynek az elsőfokú bíróság ideiglenes intézkedést elrendelő, előzetesen végrehajtható végzése megfelelt, mivel az olyan közokiratnak minősült, amely alapján a beszámításkor, azaz a teljesítési határidő elteltét követően a felperes kérelmére közvetlenül végrehajtható okirat (végrehajtási lap) kiállításának volt helye.

[51] A felperes a beszámítást tartalmazó nyilatkozatát – a teljesítési idő lejárta után – közvetlenül az alperesnek küldte meg, aki azt nem vitásan átvette, így e nyilatkozat hatályosult, azaz kifejtette a joghatásait, ezért a fellebbezési érveléssel szemben nem volt ügydöntő jelentősége annak, hogy ez a nyilatkozat fellelhető-e az iratok között vagy nem. Ettől függetlenül az ítéltábla megállapította, hogy a nyilatkozat 17. sorszám alatt az elsőfokú iratok részét képezi, ugyanis azt a felperes nemcsak az alperesnek, hanem az Egri Törvényszék elnökének is megküldte, aki az iratokhoz csatoltatta azt. Bár ezt követően e nyilatkozatot az elsőfokú bíróság nem adta ki az alperesnek, ez nem minősült lényeges eljárási szabálysértésnek, mert az alperes azt nem vitásan közvetlenül megkapta a felperestől, annak tartalmát tehát ismerte. Mivel pedig a felperes a válasziratában beszámolt a beszámításról, az alperes a viszontválaszában vagy az ezt követően megtett további perfelvételi nyilatkozataiban – a Pp. 203. §-ának (2) bekezdésében foglaltak terhével – előadhatta volna az ezzel kapcsolatos tény- és jogállításait, amit nem tett meg. Erre tekintettel a Pp. 373. §-ának (2) bekezdése alapján a fellebbezésében új tényként már nem hivatkozhatott arra, hogy a beszámítást vitássá tette, ezért ezt az új tényállítást az ítéltábla figyelmen kívül hagyta [Pp. 364. § 214. §-ának (5) bekezdése]. Ennek ugyanakkor szintén nem volt ügydöntő jelentősége, mivel a jogszerű beszámítás olyan egyoldalú nyilatkozat, amely a közléssel kifejti a joghatását, függetlenül attól, hogy annak címzettje vitatja-e a beszámítás jogszerűségét vagy sem. A jelen esetben pedig a beszámítás jogszerűsége – a kifejtettek okok miatt – egyértelműen megállapítható volt, ezért nem bírt jelentőséggel, hogy azt az alperes vitatta-e vagy nem.

[52] Arra ugyanakkor már helyesen hivatkozott az alperes, hogy a jogszerű beszámításnak anyagi jogi jogkövetkezménye lett, annak erejéig ugyanis az egymással szemben fennálló kötelezettségek megszűntek [Ptk. 6:49. § (2) bekezdés]. Mivel pedig a felperes jelen perben a keresettel érvényesített kártérítési követelése egy részére kért ideiglenes intézkedést, az ideiglenes intézkedést elrendelő végzésben foglalt követelésrész beszámításával a kártérítési követelésének beszámított része megszűnt. Ezért a beszámított összeget a felperest megillető kártérítés összegéből le kellett vonni, aminek az elsőfokú bíróság részéről történt elmulasztását az alperes alappal sérelmezte a fellebbezésében. Mivel pedig a felperes a tőkekövetelése egy részét érvényesítette ideiglenes intézkedésként és ezt is számította be, az ítéltábla a beszámított részt a tőkekövetelésből vonta le azzal, hogy az alperest a beszámítás megtörténteig: 2023. április 3-ig az eredeti tőkeösszeg után, a beszámítás időpontjától kezdődően pedig a beszámítás következtében lecsökkent tőkekövetelés után kötelezte késedelmi kamatfizetésre.

[53] A fellebbezésben hivatkozott további anyagi jogi jogsértéseket ugyanakkor az elsőfokú bíróság nem követte el. A felperes ugyanis a saját kártérítési követelését érvényesítette a perben, ezért a keresetösségi joga fennállt. Az elsőfokú bíróság nem hivatalból, hanem a felperes ellenfél által vitássá nem tett tényállítása alapján vette figyelembe az ideiglenes intézkedés beszámítását, ezért e körben őt a Pp. 237. §-a (3) bekezdésének b) pontja alapján nem terhelte anyagi pervezetési kötelezettség. A képviselői jog terjedelmével kapcsolatos bizonyítási érdeket – a kifejtett okok miatt – ugyancsak helyesen állapította meg, mint ahogy logikai hiba nélkül, helytállóan mérlegelte a rendelkezésre álló bizonyítékokat is, így nem sértette meg a Pp. 265., 266., 276. és 279. §-ait, ezért az ezzel ellentétes fellebbezési érvek sem voltak alaposak.

[54] Emiatt a fellebbezés kizárólag a tőkekövetelés részbeni leszállítása tekintetében vezetett eredményre, amely azonban nem változtatott azon, hogy a felperes az elsőfokú eljárás során teljes pernyertes lett, hiszen a kártérítési követelése teljes egészében alapos volt, a marasztás tőkeösszegének leszállításra pedig kizárólag az adott okot, hogy az alperes a kártérítési kötelezettségét – beszámítás folytán – a perindítás után teljesítette. Erre tekintettel az elsőfokú perköltség viselésével kapcsolatos ítéleti rendelkezést nem kellett megváltoztatni.

[55] A kifejtett okok miatt az ítéltábla az elsőfokú ítéletet a Pp. 383. §-ának (2) bekezdése alapján a rendelkező részben írt módon részben megváltoztatta, egyebekben pedig helybenhagyta.

[56] Mivel a fellebbezés 123 496 290 forint összegben eredményre vezetett, a másodfokú eljárásban az alperest 58,5%-ban, a felperest pedig 41,5%-ban kellett pernyertesnek tekinteni. Az ítéltábla a felek másodfokú perköltségét az általuk felszámított összegekben: a felperes esetében bruttó 4 011 020 forint jogi képviselői munkadíjban; alperes esetében pedig 250 000 forint lerótt fellebbezési illetékben és 2 155 522 forint jogi képviselői munkadíjban állapította meg [32/2003. (VIII.22.) IM rendelet (a továbbiakban: R.) 3. §-a (2), (5) és (6) bekezdései, 4/A. §-a]. E körben a felperes alappal kérte az R. 3. §-ának (6) bekezdése alapján az R. 3. §-ának (2) és (5) bekezdései szerint őt megillető ügyvédi munkadíj felemelését, mert az alperes jelentős terjedelmű, számos jogszabálysértésre hivatkozó, szerteágazó fellebbezést terjesztett elő, ezért mind a fellebbezés megismerése, mind pedig a

fellebbezési ellenkérelem elkészítése jelentős jogi képviselési tevékenységet igényelt. Az alperes ugyanakkor nem kérte az R. 3. §-a (6) bekezdésének alkalmazását, az ítéltábla pedig az általa felszámítottnál magasabb jogi képviselői munkadíjat nem állapíthatott meg neki [Pp. 82. §-ának (3) bekezdése].

[57] A felek egymással szemben fennálló perköltség-igényeinek összevezetése után az ítéltábla az alperest kötelezte 257 343 forint másodfokú perköltségnek a felperes részére történő megfizetésére [Pp. 83. §-ának (2) bekezdése].

[58] A Pp. 102. §-ának (1) bekezdése alapján az alperes köteles megtéríteni az államnak a költségfeljegyzési joga folytán előzetesen meg nem fizetett 2 250 000 forint fellebbezési eljárási illetékből a másodfokú pervesztességének aránya alapján számított 933 750 forintot. A felperesnek az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 5. §-a (1) bekezdésének q) pontján alapuló személyes illetékmentessége folytán meg nem térülő 1 313 250 forint fellebbezési illeték pedig a Pp. 102. §-ának (6) bekezdése alapján az állam terhén marad.

Debrecen, 2025. április 9.

Dr. Molnár Tibor Tamás s.k. a tanács elnöke, Dr. Szűcs Lajos s.k. előadó bíró, Dr. Riczu András s.k. bíró